

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/22/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2616204371
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2616204371.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Bibiány Ťažiarovej v spore žalobkyne: Q. M., narodená XX. P. XXXX, trvalý pobyt M. č. XXX, zastúpenej advokátom: JUDr. Branislav Drgoňa, Jesenského 2, Bratislava proti žalovanému: V. R., narodený XX. V. XXXX, trvalý pobyt B. XXXX/XX, X., zastúpeného: Advokátska kancelária Machová s.r.o., Sasinkova 886/16, Skalica, IČO: 36 864 544, za účasti intervenienta na strane žalovaného: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 44, zastúpeného advokátom: JUDr. Baltazár Mucska, Vajnorská 55, Bratislava, o 835,64 eur, o odvolaní žalovaného a intervenienta proti rozsudku Okresného súdu Senica zo dňa 6. novembra 2020 č. k. 6C/146/2016-250, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyňu sumu 835,64 eur (I.) a v časti o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť súdny poplatok (III.) p o t v r d z u j e a v časti o nároku na náhradu trov konania (II.) rozsudok súdu prvej inštancie r u š í a v e c v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobkyňu sumu 835,64 eur (I.) a o náhrade trov konania rozhodol tak, že žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %, o ktorej súd rozhodne samostatným uznesením (II.); žalovanému uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 54,- eur na účet súdu (III.). Rozhodnutie odôvodnil § 420 ods. 1, 3, § 427 ods. 1, § 428, § 466 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 226 ods. 1, 2 ZP (Zákonník práce č. 311/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov). Vecne zdôvodnil naplnením všetkých atribútov zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobkyňu v dôsledku dopravnej nehody dňa 18. januára 2012, z ktorej bol uznaný vinným spáchaním prečinu ublíženia na zdraví žalovaný (aj s pôvodne žalovaným 2 T. M.), ktorý bol súčasne prevádzateľom dopravného prostriedku (rozsudok Okresného súdu Senica zo dňa 6. júla 2015, č. k. 2T/34/2013-649, právoplatný 6. júla 2015). Bola tak preukázaná aj príčinná súvislosť medzi škodou na zdraví žalobkyne a udalosťou vyvolanou osobitnou povahou dopravného prostriedku, nebyť ktorej, ku škode by nedošlo. Žalobkyňa si uplatnila v danom spore aj nárok na náhradu ušlej mzdy vo výške 1.671,28 eur, ktorú sumu, ak by nedošlo k protiprávnej udalosti, by bola zarobila v období štyroch mesiacov od februára 2012, na základe písomnej dohody o vykonaní práce (ďalej len „dohoda“) zo dňa 15. novembra 2011 (pracovná úloha mala byť vykonaná do 30. júna 2012). Žalobkyňa preukázala elektronickým registračným listom fyzickej osoby - prihláškou zamestnanca pracujúceho na dohodu od 15. novembra 2011, ako i odhláškou zamestnávateľom ku dňu 10. augustu 2012. Elektronickou komunikáciou medzi zamestnávateľom a zahraničným (švajčiarskym) objednávateľom žalobkyňa preukázala dohodnutú zákazku, na ktorej mala žalobkyňa pracovať, predložila tiež faktúry ako daňové doklady. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že dohoda o vykonaní práce bola síce

uzatvorená písomne, ale touto formou neboli platne dohodnuté všetky podstatné náležitosti v zmysle § 226 ods. 2 ZP, a to pracovná úloha (práce na šijacej dielni), rozsah práce (cca 5 hodín denne a 60 hodín mesačne), odmena (hodinová sadzba: úkolová sadzba), začiatok práce (15. novembra 2011). Pracovná úloha teda nebola bližšie špecifikovaná, odmena za jej vykonanie bola neurčitá, nebol dohodnutý ani predpokladaný rozsah prác, pričom písomná dohoda o vykonaní práce sa uzatvára najneskôr deň pred dňom začatia výkonu práce, čo taktiež nebolo naplnené. Pre chýbajúce obsahové náležitosti bola dohoda podľa § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyhodnotená ako absolútne neplatná, preto súd prvej inštancie poukázal na potrebu spravodlivého výkladu právny noriem, ktoré nemožno aplikovať mechanicky a formalisticky. V danom prípade bolo zmyslom a účelom ustanovenia priznávajúceho poškodenej právo na náhradu škody zabezpečiť, aby v plnej miere jej bola kompenzovaná majetková ujma, ktorá vznikla. Spravodlivému usporiadaniu záväzkových vzťahov vzniknutých zo spôsobenej škody môže zodpovedať len také usporiadanie vzťahov medzi poškodeným a škodcom, pri ktorom dochádza k úplnému odstráneniu ujmy, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného. Škoda, ktorá žalobkyni vznikla, svojím charakterom zodpovedá pojmu ušlý zisk (§ 442 O. z.), keďže nebolo sporné, že pri riadnom výkone pracovnej činnosti, ktorú mala žalobkyňa dohodnutú, nebyť škodovej udalosti spôsobenej žalovaným, mohla reálne očakávať a dosiahnuť rozmnoženie svojho majetku o dohodnutú odmenu. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že strata na zárobku predstavuje osobitnú kategóriu škody na zdraví, ktorú podľa hmotného práva nie je možné podriaďiť pod pojmy skutočnej škody a ušlého zisku. V zmysle ustálenej judikatúry R 29/2004 (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. septembra 2002 sp. zn. 2 Cdo 32/02) má poškodený právo uplatňovať si náhradu škody aj v prípade, ak nemal pravidelný príjem. Uvedený záver je pre daný prípad dôležitý z dôvodu, že pri určovaní výšky straty na zárobku musí súd určiť konkrétnu sumu, ktorá zodpovedá potencionálnej výške zárobku poškodeného subjektu. Žalobkyňa mala od zamestnávateľa prisľúbenú a dohodnutú prácu, za ktorú mala dostať odmenu vo výške 1.671,28 eur a ak by k škodovej udalosti nedošlo, peniaze by zarobila (na vzniku škody nenesie žalobkyňa žiadne spoluzavinenie). Podľa potvrdenia zamestnávateľa žalobkyňa za obdobie od februára 2012 do júla 2012 mohla zarobiť sumu 1.671,28 eur (potvrdenie zamestnávateľa zo dňa 7. januára 2019 o odmene za úkolovú prácu a zo dňa 23.10.2012 o hodinovej odmene, podľa ktorého dohodnutú prácu musel následne riešiť s inou pracovníčkou). Na základe dohody o vykonaní práce žalobkyňa pracovala krátke obdobie v roku 2011, štepovala goliere na košele a odmenu za prácu mala vyplatenú ako úkolovú mzdu. V roku 2012 nepracovala, dohodnutú prácu mala vykonávať od februára 2012 a na výkon tejto práce mal zamestnávateľ dohodnutú iba žalobkyňu. V čase dopravnej nehody bola žalobkyňa starobnou dôchodkyňou niekoľko mesiacov, do starobného dôchodku odchádzala ako zamestnanec tohto zamestnávateľa (pracovala ako šička), ktorý sa s ňou dohodol, že v prípade potreby mu bude vypomáhať na základe dohody o vykonaní práce. Poškodenie zdravia pri dopravnej nehode žalobkyni doposiaľ neumožnilo pracovať (z výsluchu žalobkyne a potvrdenia o jej zdravotnom stave zo dňa 6. júla 2020 vyplývalo, že po skončení hospitalizácie do apríla 2012 chodievala žalobkyňa na lekárske kontroly sanitkou, do augusta 2012 musela používať barle a v októbri 2013 mala operatívne odstránený osteosyntetický materiál). Doba liečby žalobkyne trvala do mája 2013. Podľa záveru súdu prvej inštancie žalobkyňa preukázala vznik škody v podobe straty na zárobku vo výške 1.671,28 eur, z ktorej polovica bola uhradená v priebehu konania, pôvodne žalovaným 2/. Žalovanému bola preto uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni zostávajúcu druhú polovicu 835,64 eur. Rozhodnutie o náhrade trov konania medzi žalobkyňou a žalovanou súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov), v zmysle ktorého bola úspešnej žalobkyni priznaná plná náhrada trov konania v rozsahu 100 %, o ktorej výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov poplatková povinnosť (z dôvodu, že žalobkyňa bola v konaní oslobodená od platenia súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. j/) prešla na žalovaného, ktorému súd prvej inštancie uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 54,- eur (6 % zo sumy 906,64 eur podľa položky 1 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov).

2. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný navrhujúc jeho zmenu zamietnutím žaloby. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V odseku 21 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie posúdil dohodu o vykonaní práce zo dňa 15. novembra 2011, od ktorej žalobkyňa odvodzuje svoj právny nárok, ako absolútne neplatný právny úkon. Právne úkony postihnuté absolútnou neplatnosťou však nemajú a ani nemôžu mať za následok akýkoľvek vznik, zmenu alebo zánik práva či povinností, keďže absolútna neplatnosť nastáva priamo zo zákona a pôsobí od začiatku (ex tunc) voči každému. Súd je povinný na takúto neplatnosť prihliadať

a vyvodit' z nej dôsledky. Neplatný právny úkon nemôže privodiť právne následky. Ani pri uplatnení súdom prvej inštancie prezentovaných princípov spravodlivosti či dobrých mravov, nie je daná možnosť či absolútnu neplatnosť právneho úkonu súd uzná alebo nie. Nemožno ju odstrániť ani ratihabíciou či konvalidáciou (poskytnuté plnenie z absolútne neplatného právneho úkonu predstavuje bezdôvodné obohatenie).

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. Odvolanie označila za nedôvodné, založené na nesprávnych skutkových a právnych záveroch. Napadnuté súdne rozhodnutie vychádza dôsledne z právneho názoru odvolacieho súdu, ktorým bol súd prvej inštancie viazaný a je vecne správne. Súd prvej inštancie neodvodzoval nárok žalobkyne od dohody o vykonaní práce, v zrušovacom rozhodnutí odvolacieho súdu bolo konštatované, že nárok žalobkyne je čo do základu daný, čo mal za preukázané písomným potvrdením zamestnávateľa o tom, že bol so žalobkyňou dohodnutý na vykonaní konkrétnej práce, v konkrétnom období a za konkrétnu odmenu. Predmetná skutočnosť nebola v konaní sporná. Podľa záveru odvolacieho súdu bol správny právny záver súdu prvej inštancie, že žalobkyňa mala zamestnávateľom prisľúbenú a dohodnutú prácu, za dohodnutú odmenu a ak by k škodovej udalosti nedošlo, peňažná odmena by bola žalobkyňi vyplatená. V rozhodnutí odvolacieho súdu bolo poukázané na rozhodovaciu prax súdov, ktorá podporuje záver, že nárok na stratu na zárobku môže výnimočne vzniknúť i v prípade, ak v čase úrazu ešte nebola uzavretá pracovná či iná zmluva s dohodnutým nástupom do práce, avšak poškodený skutočne mal u určitého zamestnávateľa dojednaný výkon konkrétnej pracovnej činnosti, ak možno podľa okolností dôvodne predpokladať, že nebyť poškodenia zdravia mohol nastúpiť do zamestnania, teda stratil zárobok, ktorý by inak, ak by nedošlo k úrazu, dosahoval. Správne bola vyhodnotená súdom prvej inštancie aj výška priznaného nároku, vychádzajúca z listinných dôkazov, predovšetkým potvrdenia zamestnávateľa žalobkyne, potvrdenia o zdravotnom stave žalobkyne po úraze, registrácie žalobkyne v sociálnej poisťovni zamestnávateľom, ako i výsluchu žalobkyne. Záver súdu prvej inštancie o neplatnosti dohody o vykonaní práce nie je v rozpore s jeho ďalším záverom o existencii nároku žalobkyne čo do dôvodu a výšky. Dohoda preukazuje tvrdenia žalobkyne, že na základe obojstranného záujmu o ad hoc výpomoc, žalobkyňa aj po odchode do starobného dôchodku, v novembri 2011 vykonávala pre zamestnávateľa určitú prácu a so zamestnávateľom bola dohodnutá aj o ďalšej práci, ktorú v dôsledku škodovej udalosti už nemohla vykonať.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal včas odvolanie aj intervenient na strane žalovaného, navrhujúc jeho zmenu zamietnutím žaloby. Odvolanie odôvodnil existenciou inej vady majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ako i tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd prvej inštancie akceptoval vyjadrenia a dôkazy žalobkyne bez toho, aby ich konfrontoval s argumentmi žalovaného. Intervenient nesúhlasil so závermi súdu prvej inštancie, pridŕžajúc sa všetkých ním prezentovaných skutočností, pričom nárok uplatnený žalobkyňou nemá právny základ. Na jednej strane bola dohoda o vykonaní práce, od ktorej žalobkyňa odvodzuje uplatnený nárok, kvalifikovaný súdom prvej inštancie ako absolútne neplatný právny úkon, avšak na základe tohto neplatného právneho úkonu súd priznáva plnenie a nárok považuje za preukázaný. Absolútne neplatný právny úkon nemôže mať za následok vznik, zmenu alebo zánik práv či povinností. Absolútna neplatnosť nastáva zo zákona a pôsobí od počiatku voči každému. Predpoklad pravdepodobnosti dosiahnutia straty na zárobku s ohľadom na uvedené okolnosti v danej veci, je podľa názoru intervenienta iba fikciou. Súčasne je potrebné rozlišovať medzi stratou na zárobku a stratou ušlého zisku. Strata na zárobku prezumuje pracovno-právny, obdobný pracovno-právny alebo iný pracovno-právny vzťah. Ak súd prvej inštancie dospel k záveru, že dohoda o vykonaní práce je neplatným právnym úkonom, takýto vzťah nevznikol a nemohol existovať ani nárok na stratu na zárobku. Ušlý zisk je zase potrebné skúmať v rovine výkonu prác alebo činností inak, ako podľa pracovno-právnych predpisov. Vznik škody v podobe straty na zárobku, resp. ušlého zisku, je stratou konkrétnej reálnej a preukázateľnej príležitosti zhodnotenia majetku, o čom v danej veci nemožno hovoriť. Intervenient všeobecne odkázal na ním prezentované vyjadrenia, v kontexte ktorých sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie nemôže stotožniť. Náhradu za stratu na zárobku nemožno určiť svojvoľným výpočtom, keďže zákon upravuje ich striktný a kogentný postup ako má byť táto strata vypočítaná. Súd prvej inštancie sa stotožnil s nezákonným vyčíslením náhrady straty na zárobku, čím neoprávnene priznal žalobkyňi neodôvodnený nárok. Žalobcom predložené vyčíslenie predmetného nároku nie je v súlade so zákonom a preto tento nárok nemožno považovať za riadne uplatnený. Intervenient poukázal aj na ust. § 220 ods. 2 CSP, upravujúce obsahové náležitosti rozsudku, tiež judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky a

Európskeho súdu pre ľudské práva. Tým, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozsudku nevyporiadal s argumentáciou žalovaného a intervenienta a so všetkými zásadnými otázkami pre konanie, odňal im právo konať pred súdom. Neuviedol aké skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa riadil. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je nepreskúmateľné.

5. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu intervenienta navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. Zopakovala svoju argumentáciu v odvolacom konaní o nepriznaní nároku na základe dohody o vykonaní práce. Rozhodnutie súdu prvej inštancie dôsledne vychádza z právneho názoru odvolacieho súdu, ktorým bol súd prvej inštancie viazaný, keďže v zrušujúcom uznesení bolo konštatované, že nárok žalobkyne je čo do základu daný, ktorá skutočnosť bola preukázaná písomným potvrdením zamestnávateľa o dohode na vykonaní konkrétnej práce, v konkrétnom období za konkrétnu odmenu. Poukázala na odôvodnenie zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, ktorý odobril uprednostnenie výkladu zákona smerujúceho k spravodlivému výsledku, čo v prípade poškodeného subjektu znamená zabezpečiť kompenzáciu majetkovej ujmy v plnej miere. Z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu tiež vyplynulo, že nárok uplatnený žalobkyňou považoval za daný, pričom pokyny týkajúce sa ďalšieho postupu sa vzťahovali k výške nároku. Odôvodnenie zrušovacieho uznesenia odvolacieho súdu s odkazom na judikatúru v obdobných právnych veciach je súčasne odpoveďou na tvrdenie intervenienta v odvolaní, že uplatnený nárok neexistuje a je len v rovine fikcie. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil aj otázku výšky priznaného nároku, vychádzajúc z predovšetkým z potvrdenia zamestnávateľa žalobkyne, z potvrdenia o zdravotnom stave žalobkyne po úraze, z registrácie v sociálnej poisťovni zamestnávateľom, ako i výsluchu žalobkyne. Závery súdu prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia si vzájomne neodporujú. Žalobkyňa v konaní riadne preukázala, že došlo k poškodeniu jej zdravia, ktoré zaviniel žalovaný, spoločne s pôvodne žalovaným 2/ a nebyť poškodenia zdravia spôsobeného žalovaným, mohla u zamestnávateľa dosiahnuť zárobok v konkrétnej výške. Súd prvej inštancie uviedol z akých dôkazov vychádzal pri určení výšky uplatneného nároku, aké ustanovenia právnych predpisov aplikoval a akými úvahami sa pritom riadil. Intervenient v odvolaní sa obmedzil len na všeobecné tvrdenia a citáciu judikatúry, neuviedol s akou konkrétnou argumentáciou žalovaného a intervenienta podstatnou pre spor, sa súd prvej inštancie nevysporiadal, vrátane konkrétnych zásadných otázok pre konanie. Všeobecné odvolanie v uvedenom smere bez bližšej špecifikácie neobstoí. Súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP, vysporiadal sa so všetkými otázkami podstatnými pre posúdenie veci a jeho rozhodnutie je presvedčivé, podporené závermi vyplývajúcimi z ustálenej rozhodovacej praxe. Žalobkyňa poukázala na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky, týkajúcu sa požiadaviek na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Obsah odôvodnenia napadnutého rozsudku spĺňa požiadavky kladené na jeho kvalitu všeobecne záväznými právnymi predpismi a judikatúrou.

6. Odvolací súd podľa § 34 CSP po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolania žalovaného a intervenienta na strane žalovaného nie sú dôvodné.

7. Súd prvej inštancie správne konšatoval potrebu takého výkladu zákona, ktorý smeruje k spravodlivému výsledku, čo v prípade poškodeného subjektu znamená zabezpečiť kompenzáciu majetkovej ujmy v plnej miere (porov. R 29/2004). V prejednávanej veci preto opodstatnene vychádzal zo záveru, že žalobkyňa skutočne mala so zamestnávateľom dohodnutý výkon konkrétnej pracovnej činnosti a ak by k poškodeniu jej zdravia v dôsledku škodovej udalosti nedošlo, dohodnutú prácu by vykonávala a pretože len v dôsledku poškodenia zdravia nemohla vykonávať dohodnutú prácu, stratila príjem vo výške odmeny, ktorá by bola žalobkyňi vyplatená (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/2295/2011, sp. zn. 25 Cdo/3403/2008).

8. V konaní bolo nesporné, že žalovaný (ako i pôvodne žalovaný 2 R. M.) bol právoplatným rozsudkom uznaný vinným zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví žalobkyne. Súd prvej inštancie preto správne konšatoval preukázanie naplnenia zákonných predpokladov zodpovednostného vzťahu za škodu zavineným porušením právnej povinnosti, ako i preukázaniu objektívnu zodpovednosť žalovaného ako prevádzkovateľa motorového vozidla, vzhľadom na škodovú udalosť vyvolanú osobitnou povahou

dopravného prostriedku (škoda spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku v posudzovanej veci bola zavinená, ktoré nie je inak podmienkou vzniku tejto zodpovednosti), a tým aj preukázanie príčinnej súvislosti. Základ nároku žalobkyne na náhradu škody bol preto daný a preukázaný.

9. Osobitným druhom majetkovej ujmy, ku ktorej dochádza pri škode na zdraví je aj strata na zárobku počas pracovnej neschopnosti poškodeného (§ 446 O. z.). Právna úprava občianskoprávnej zodpovednosti za škodu na zdraví žiadnym zákonným ustanovením nepodmieňuje nárok na náhradu za stratu na zárobku pracovnou činnosťou vykonávanou iba v zamestnaneckom pomere (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky, ďalej len „ÚS ČR“ sp. zn. II. ÚS 2218/2011).

10. Žalobkyňa preukázala, že v čase dopravnej nehody (18. januára 2012) bola (ako starobná dôchodkyňa) registrovaná zamestnávateľom v sociálnej poisťovni ako zamestnanec pracujúci na základe dohody o vykonaní práce od 15. novembra 2011 a mala dohodnutý výkon konkrétnej úkolovej práce (podľa potvrdenia zamestnávateľa zo dňa 7. januára 2019 mala vykonať našívanie suchých zipsov a menoviek na existujúce pánske košele a blúzky v počte 55.710 ks, na základe objednávky zahraničného subjektu, pričom práca bola dohodnutá so žalobkyňou, za odmenu 0,03 eur/1 ks), preukázanej tiež elektronickou komunikáciou medzi zamestnávateľom a zahraničným partnerom, dvomi faktúrami a dodacím listom. Žalobkyňa nemohla z dôvodu poškodenia zdravia pri dopravnej nehode nastúpiť na výkon úkolovej práce, v dôsledku čoho stratila príjem predstavujúci odmenu za jej vykonanie vo výške 1.671,28 eur, ktorý by inak, nebyť úrazu, dosiahla. Odvolacia námietka intervenienta nebola dôvodná, pretože v prejednávanej veci bol preukázaný vznik škody v podobe straty konkrétnej, reálnej a preukázanej príležitosti nadobudnutia majetku, stratou príjmu z výkonu úkolovej práce.

11. Skutočnosť, že žalobkyňa nemala v dohode o vykonaní práce zo dňa 15. novembra 2011 vymedzené niektoré obsahové náležitosti dohody o vykonaní práce určitým spôsobom (§ 226 ods. 2 ZP), pre ktoré nemala platne uzavretú dohodu o vykonaní práce (súd prvej inštancie konštatoval neurčito dojednanú pracovnú úlohu, ktorá má predstavovať výsledok vykonanej práce, nie priebežný výkon druhej práce a tiež odmenu za jej vykonanie, ktorá má byť vymedzená konkrétne vo vzťahu k výsledku) a ktorá mala byť uzavretá najneskôr deň pred dňom začatia výkonu práce, nemá za následok nepreukázanie vzniku škody predstavujúcej finančnú odmenu za vykonanie úkolovej práce, ktorú by inak, nebyť úrazu, žalobkyňa dosiahla. Iný výklad by bol v rozpore s vyššie uvedenou požiadavkou spravodlivého usporiadania záväzkových vzťahov vzniknutých zo spôsobenej škody, ako aj článkom 2 základných princípov - princíp právnej istoty CSP, podľa ktorého ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty (porov. uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/113/2016).

12. Judikatúra bola v otázke odškodňovania straty na zárobku jednotná v tom, že odškodniť možno aj stratu zárobku, ktorý poškodený v dobe úrazu nedosahoval (pretože ešte len mal do určitého zamestnania nastúpiť), teda stratil príjem, ktorý by po uzavretí zmluvy o pracovnej činnosti dosahoval (porov. Zbierka súdnych rozhodnutí a stanovísk č. 10/1991; rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/3403/2008), ak podľa okolností možno dôvodne predpokladať, že nebyť poškodenia zdravia, poškodený by prácu u zamestnávateľa vykonával, teda stratil príjem, ktorý by inak, nebyť úrazu, dosahoval.

13. Strata na zárobku v zmysle ust. § 445 a nasl. O. z. je širší pojem než strata na mzde alebo inom pracovnom príjme, ktorý ju nahrádza. Uvedené zákonné ustanovenia neviažu poskytovanie náhrady za stratu na zárobku z dôvodu občiansko-právnej zodpovednosti za škodu na zdraví na trvanie zárobkovej pracovnej činnosti poškodeného (t. j. pracovného alebo iného obdobného pomeru) v čase úrazu. Skutočnosť, že žalobca nebol v čase úrazu zamestnaný a nemal zárobok alebo iný zárobok nahrádzajúci príjem, ale poberal podporu v nezamestnanosti, sama o sebe nevylučuje vznik nároku na náhradu za stratu na zárobku, keďže iný výklad by bol v rozpore s požiadavkou spravodlivého usporiadania záväzkových vzťahov vzniknutých zo spôsobenej škody (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo/32/2002).

14. Ide o individuálny spôsob určenia straty príjmu podľa okolností konkrétneho prípadu, pričom pre absenciu dávky podľa osobitných predpisov, ktorej výplata sa má inak zohľadniť pri stanovení výšky škody, nemožno odmietnuť priznať nárok podľa Občianskeho zákonníka (porov. uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/113/2016).

15. Neplatnosť právneho úkonu pritom nemôže byť zamestnancovi na ujmu a preto aj v prípade žalobkyne, ktorá neplatnosť dohody o vykonaní práce nespôsobilá, odmenu za vykonanú úkolovú prácu, nebyť poškodenia zdravia v dôsledku úrazu, si bola oprávnená ponechať (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 21Cdo/2014/2000).

16. Súd prvej inštancie preto správne zdôraznil, že súd pri posudzovaní nároku žalobkyne musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou. V danom prípade zmyslom a účelom ustanovenia priznávajúceho poškodené právo na náhradu škody bolo zaistiť, aby jej v plnej miere bola kompenzovaná majetková ujma.

17. S poukazom na vyššie uvedené odvolacia námietka v odvolaniach žalovaného a intervenienta o priznaní nároku žalobkyne z absolútne neplatného právneho úkonu, nebola dôvodná. Predmetnom konaní bol záväzok vyplývajúci z občiansko-právnej zodpovednosti za škodu na zdraví (nešlo o pracovno-právny spor o plnenie z dohody o vykonaní práce), spočívajúci v zabezpečení dorovnania príjmu poškodenej žalobkyne do výšky sumy, ktorú by zarobila, ak by nedošlo k spôsobeniu škody. Žalobkyni bola preto priznaná náhrada škody v rozsahu v akom jej preukázateľne vznikla.

18. Gramatický výklad v odvolaní intervenienta vo vzťahu k strate na zárobku, ktorá prezumuje pracovno-právny alebo obdobný, iný pracovno-právny vzťah v posudzovanej veci nemohol obstáť. Súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákonného ustanovenia a jazykový výklad je len prvotným priblížením sa k aplikovanej právnej norme, je len východiskom pre objasnenie a ujasnenie si zmyslu a účelu právnej normy, a preto jej mechanická aplikácia abstrahujúca zmysel a účel právnej normy, činí z práva nástroj odcudzenia a absurdity (porov. napr. rozhodnutie Ústavného súdu ČR, sp. zn. Pl. ÚS 33/97, rozhodnutie Ústavného súdu ČR, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 243/07, rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 308/2012).

19. Samotné ustanovenie § 445 O. z. predpokladá pre priznanie straty na zárobku, že došlo ku škode na zdraví. Na strane poškodeného sa strata prejavuje v jeho majetkovej sfére v podobe zmenšenia príjmu, ak je daná príčinná súvislosť medzi škodou na zdraví a zmenšením príjmu poškodeného. Pre iné ako pracovno-právne účely nie je možné pod priemerným zárobkom rozumieť iba zúčtovanú mzdu, ale tento pojem je potrebné vykladať podstatne širšie, tak aby zodpovedal príjmu poškodeného vo období pred škodovou udalosťou. Vzhľadom na absenciu právnej úpravy pre stanovenie priemerného zárobku pre iné ako pracovno-právne účely, napr. pre občiansko-právne, je potrebné vychádzať z príjmu poškodeného pred škodovou udalosťou tak, aby tento príjem v čo najväčšej miere zodpovedal zárobku poškodeného, teda toho, čo skutočne tvorilo jeho príjem. Takéto individuálne určenie sa bude zvyčajne využívať v prípade osobitných skupín napr. slobodných povolání. Nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka vypustilo ustanovenie pôvodného nariadenia upravujúceho zisťovanie priemerného zárobku pre účely ustanovenia § 445 O. z. Z dôvodu, že pre viaceré skupiny poškodených nemožno pri zisťovaní priemerného zárobku vychádzať z ustanovení upravujúcich zisťovanie priemerného zárobku zo závislej činnosti a napriek absencii právnej úpravy, je potrebné priemerný zárobok stanoviť podľa okolností jednotlivého prípadu. Nemožno odoprieť výkon práva len preto, že právny poriadok danú oblasť práva dôsledne neupravil (porov. Krajčo, J., Občiansky zákonník pre prax, komentár, Bratislava: Eurounion, 2015, 1767, 1768 s.).

20. Nutnosť zaistenia kompenzácie majetkovej ujmy v plnej miere bola súčasťou argumentácie Ústavného súdu Slovenskej republiky v náleze sp. zn. PL. ÚS 10/2016, ktorým rozhodol o nesúlade § 446 O. z. článkom 12 ods. 1 a článkom 20 ods. 1 Ústavy SR (redukované odškodnenie podľa znenia ustanovenia § 446 O. z. v znení od 1.8.2004 do 30.1.2019, do ktorej doby spadá aj rozhodné obdobie v prejednávanej veci, popieralo princíp náhrady skutočnej majetkovej ujmy poškodeného, kedy došlo k legislatívnej zmene sledujúcej úplne odstránenie ujmy, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného). Žalovaný zodpovedá za škodu na zdraví, ktorá vznikla žalobkyni po dobu jej pracovnej neschopnosti (pre účely občianskoprávnej zodpovednosti pojem práceneschopnosť sa vykladá ako dočasná strata spôsobilosti vykonávať doterajšiu prácu v dôsledku poškodenia zdravia škodnou udalosťou, bez zreteľa na to, ako právna norma kvalifikuje práceneschopnosť pre účely poskytnutia určitej dávky, t. j. nie je rozhodujúce, či poškodený subjekt je alebo nie je poberateľom určitej dávky, ale to, či táto jeho

práceschopnosť vykonávať doterajšiu prácu mala za následok zníženie jeho príjmu) na základe občianskoprávneho vzťahu, v ktorom stratu príjmu (ujmu na majetku) bola schopná žalobkyňa presne vyčíslit'.

21. Odvolacia námietka intervenienta o určení náhrady straty na zárobku svojvoľným výpočtom a v rozpore s relevantnou právnou úpravou z vyššie uvedených dôvodov nemohla obstáť. Neopodstatnená bola aj odvolacia námietka intervenienta o vade konania, ktorá mala spočívať v nedostatočnom odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie, predstavujúca porušenie základného práva účastníka na spravodlivý proces (iné konkrétne odvolacie námietky v odvolaniach neboli vznesené).

22. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, čo jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď na tento argument (porov. Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Rovnako tak Ústavný súd Slovenskej republiky sa vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie (napr. nález sp. zn. III. ÚS 119/03, IV. ÚS 115/03), keď súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

23. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie zrozumiteľne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, následne ako vec právne posúdil. Uvedené odôvodnenie nemožno považovať za svojvoľné, či zjavne neodôvodnené, keďže zrozumiteľne poskytuje odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

24. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazom (porov. rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 252/04).

25. Právo na spravodlivý súdny proces taktiež neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (porov. rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 50/04).

26. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyňu sumu 835,64 eur (I.) ako vecne správne potvrdil. Potvrdzujúci výrok sa vzťahoval aj na závislý vecne správny výrok o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť súdny poplatok vo výške 54 eur (III.), vo vzťahu ku ktorému odvolacie námietky podané neboli.

27. Vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania (II.) na súde prvej inštancie, absentuje právne posúdenie a rozhodnutie o náhrade trov konania medzi žalobkyňou a intervenientom na strane žalovaného, vrátane posúdenia procesného spoločenstva tvoreného žalovaným a intervenientom.

28. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.) je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Iba takéto rozhodnutie je preskúmateľné a stranám umožňuje poznať postup súdu. Požiadavky na právnu argumentáciu vyplývajú aj z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a smerujú k tomu, aby výsledok rozhodovacej činnosti súdov bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený a aby strana sporu nemusela hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov.

29. S poukazom na vyššie uvedené rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti o náhrade trov konania postrádalo argumentačný základ, ktorého správnosť by odvolací súd mohol preskúmať.

30. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti o náhrade trov konania (II.) podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

31. Súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie a o náhrade trov odvolacieho konania medzi žalobkyňou a žalovaným, ako aj intervenientom na strane žalovaného, pričom posúdi tiež procesné spoločenstvo tvorené žalovaným a intervenientom.

32. Pri písomnom vyhotovení súdneho rozhodnutia bude súd prvej inštancie postupovať v súlade s procesnými pravidlami a preskúmateľným spôsobom vyjadri skutkové zistenia a právne závery, na základe ktorých vec posúdil a rozhodol.

33. Svoj právny záver zdôvodní zo zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania, dá odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (porov. rozhodnutia Ústavného súdu napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

34. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva strany na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán konania.

35. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

36. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.